

*Załącznik
do Uchwały Nr III/27/2018
Rady Powiatu Myślenickiego
z dnia 21 grudnia 2018 roku*

**PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE MYŚLENICKIM
NA LATA 2019-2021**

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. Podstawa prawna	4
II. Charakterystyka i diagnoza rodzinnych form pieczy zastępczej w Powiecie Myślenickim	4
III. Limit rodzin zastępczych na lata 2019-2021	13
IV. Charakterystyka i diagnoza instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Myślenickim.....	13
V. Usamodzielnienie wychowanków	17
VI. Cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021.....	20
VIII. Źródła finansowania.....	26
IX. Adresaci programu.....	26
X. Realizatorzy i partnerzy programu	26
X. Ewaluacja i monitoring programu.....	27
XI. Spis tabel, wykresów	28

WSTĘP

Rodzina jest pierwszym, naturalnym środowiskiem każdego dziecka. To ona powinna wychowywać je w miłości, dawać możliwość rozwoju, rozumieć jego potrzeby, być wzorcem jego postępowania. Rodzina zaspokaja najważniejsze potrzeby każdego człowieka - potrzebę miłości i bezpieczeństwa, dlatego prawo do wychowywania w rodzinie jest jednym z podstawowych praw każdego dziecka. Gwarantuje to Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jak również ratyfikowana przez Polskę Konwencja o Prawach Dziecka. Ochrona praw dziecka powinna być przedmiotem działań podejmowanych nie tylko przez rodziców i organy władzy publicznej, ale przez każdego, kto jest świadkiem sytuacji zagrażającej szeroko rozumianemu dobru dziecka. Zachodzące w ostatnich latach zmiany społeczne, nie pozostają bez wpływu na funkcjonowanie rodzin oraz możliwości zaspokajania przez nich potrzeb dzieci. Wiele rodzin w realizacji swoich zadań wymaga wsparcia, również instytucjonalnego.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych. Zadania administracji publicznej, w tym zakresie są realizowane we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Regulacje prawne w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji systemu pieczy zastępczej zawiera Ustawa z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2018, poz. 998 z późn.zm.). Ustawa nakłada na jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej różne obowiązki oraz dzieli kompetencje.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
• działania profilaktyczne • praca z rodziną przeżywającą trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci	• organizacja rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej • pomoc dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej	• ośrodek adopcyjny • interwencyjny ośrodek preadopcyjny • regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna

Niniejszy Program został przygotowany w oparciu o kilkuletnią diagnozę pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu myślenickiego oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczenia dzieci poza rodzinami biologicznymi. Ma na celu przede wszystkim promocję, wsparcie i wzmocnienie rodzinnej pieczy zastępczej, jak również pomoc pełnoletnim wychowankom w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem. Program będzie obowiązywał w okresie trzech lat tj. 2019-2021.

I. Podstawa prawna

Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest w szczególności, art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który wskazuje, że do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Działania w zakresie pieczy zastępczej realizowane są w oparciu o następujące przepisy:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r. poz. 998 z późn.zm.);
- Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r. (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 682 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 995 z późn.zm.);
- Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018, poz. 1508 z późn.zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (t.j.Dz. U. z 2011r. nr 292, poz. 1720);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Rodzinnej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 274, poz. 1620).

W myśl art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Starosta Myślenicki wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach jako Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej (ORPZ) Zarządzeniem Nr 122/2011 z dnia 10 listopada 2011 r.

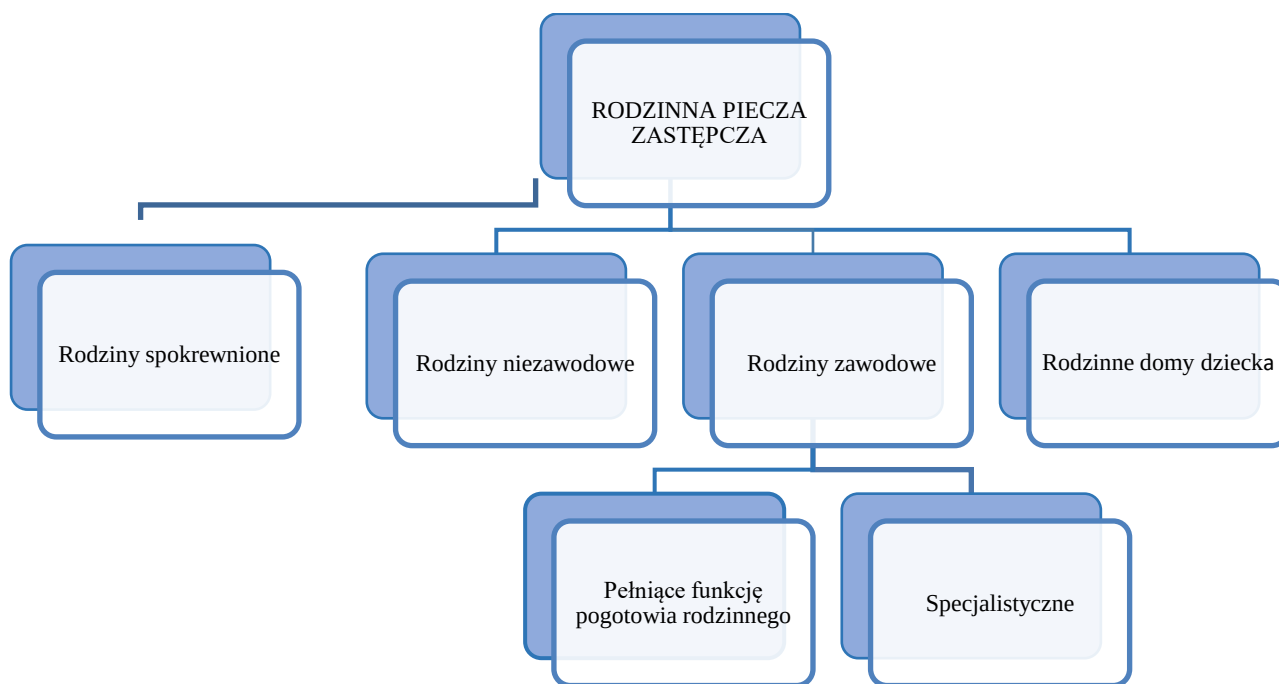
II. Charakterystyka i diagnoza rodzinnych form pieczy zastępczej w Powiecie Myślenickim

Pieczą zastępczą ma za zadanie przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Ma także łagodzić skutki doświadczania straty i separacji z rodziną oraz zaspokajać potrzeby dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych.

Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej w większości przypadków w rodzinach biologicznych doznawały wszelkiego rodzaju zaniedbań, przemocy oraz były świadkami nadużywania alkoholu przez rodziców. Analizując organizację pieczy zastępczej obserwuje się jednak, iż na przestrzeni lat 2016-2018 na terenie powiatu dominantą do umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców bez rozróżnienia na wiek dziecka. Konieczne zatem jest udzielanie dzieciom i rodzinom naturalnym profesjonalnego wsparcia ze strony instytucji jak i osób pracujących z rodziną (asystenci rodzin) mającego na celu przezwyciężenie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Praca ta jest prowadzona w celu zapobiegania zabraniu dziecka ze środowiska naturalnego. Mimo prowadzonych działań w rodzinie nie zawsze udaje się jednak zrealizować założony cel i wówczas jedynym rozwiązaniem jest zabezpieczenie dziecka w środowisku zastępczym. W takim przypadku, praca z rodziną biologiczną powinna uwzględniać działania związane z jak najszybszym powrotem dziecka do środowiska rodzinnego.

Szansą wzrastania dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych są rodzinne formy pieczy zastępczej, ich klasyfikację przedstawi wykres nr 1. Poniższy wykres nie uwzględnia jednak rodziny zastępczej pomocowej. Ten rodzaj rodziny funkcjonuje w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą, w której dziecko przebywa, w związku z jej wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach, pobytem w szpitalu lub nieprzewidzianymi trudnościami czy zdarzeniami losowymi.

Wykres 1. Podział form rodzinnej pieczy zastępczej

Pieczka zastępcza nad dzieckiem powinna trwać do stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Wówczas organizator rodzinnej pieczy zastępczej informuje właściwy Sąd o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny biologicznej, załączając opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną i opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W latach 2016-2018 ilość dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej jest większa od ilość dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku)

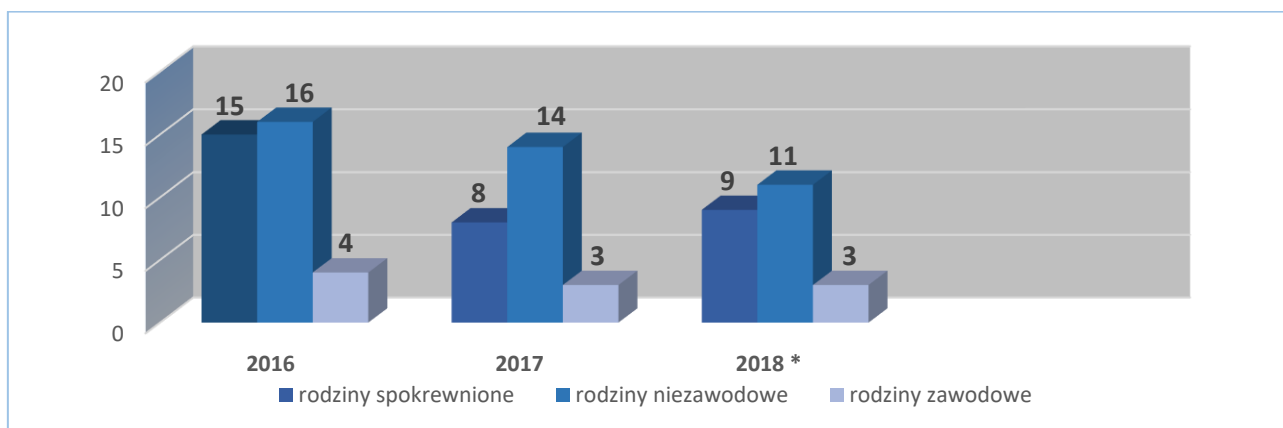
Lata	Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej
2016	56	18
2017	54	22
2018*	45	18

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej obejmuje nadzorem wszystkie rodziny zastępcze zamieszkałe na terenie powiatu Myślenickiego oraz jedną rodzinę zastępczą z terenu ościennego powiatu, z którym ma zawarte stosowane porozumienie w tej sprawie. Ilość form rodzin zastępczych funkcjonujących w latach 2016-2018 obrazuje wykres nr 2.

Wykres 2. Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu myślenickiego (narastająco w ciągu roku)

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Jak wynika z zamieszczonego wykresu nadal wiodącymi formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe. Co najczęściej wynika z faktu, iż Sąd wydając postanowienie o zabezpieczeniu dziecka w środowisku zastępczym rozpatruje w pierwszej kolejności możliwość zaopiekowania dziecka przez osoby spokrewnione z nim. Niezmiennie na podobnym poziomie utrzymuje się liczba zawodowych rodzin zastępczych. Program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2016-2018 zakładał konieczność sukcesywnego zwiększania rodzin zastępczych zawodowych. Docelowo planowano, iż wraz z nowo utworzonymi rodzinami zastępczymi na terenie powiatu będzie

łącznie funkcjonować siedem rodzin zawodowych. Nie udało się jednak osiągnąć tego założenia. Wynika to zarówno z powodu braku chętnych wśród już funkcjonujących rodzin zastępczych do przekształcenia się w tę formę pieczy jak i braku odpowiednich kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia takiej funkcji. W latach 2016-2018 organizator rodzinnej pieczy zastępczej prowadził postępowanie kwalifikacyjne wobec 19 kandydatów do pełnienia roli rodzica zastępczego. Spośród wszystkich kandydatów aż 8 nie spełniało wymogów formalnych wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nadto 2 kandydatów zrezygnowało z ustanowienia ich rodziną zastępczą na rzecz sprawowania wobec dziecka wyłącznie pieczy bieżącej i opieki prawnej. Pojawili się także kandydaci, którzy wycofali się w trakcie trwania procedury kwalifikacyjnej (jedno małżeństwo). Niniejszy Program zakłada kontynuację kierunków działań z lat poprzednich, których głównym celem było tworzenie warunków do rozwoju rodzinnego systemu pieczy zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie będzie nadal prowadzić kampanię promującą rodzicielstwo zastępcze i pozyskiwanie osób do pełnienia tej funkcji. Z analizy historii powstawania dotychczasowych rodzin zawodowych, wynika jednak, iż zdecydowana większość opiekunów zainteresowała się tematyką pieczy zastępczej w związku ze swoimi doświadczeniami życiowymi, a nie kampaniami medialnymi. Na ogół były to sytuacje, kiedy ktoś z rodziny czy najbliższego otoczenia pełnił podobną funkcję, ewentualnie poznawali środowisko pieczy w ramach wolontariatu. Wydaje się więc, że stałe polepszanie warunków funkcjonowania już istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej, jest skutecznym sposobem stopniowego pozyskiwania odpowiednich kandydatów na opiekunów. Przyszłych rodziców zastępczych zawodowych można również pozyskiwać wśród dotychczas funkcjonujących niezawodowych rodzin zastępczych. Grupa tych osób to wujostwo i dalsi krewni, niebędący rodzeństwem i wstępnymi oraz przeszkolone osoby, które nie są spokrewnione z dziećmi. Obie te grupy rodzin nie wykazywały dotychczas zainteresowania rozszerzeniem współpracy z PCPR poprzez przejście na zawodowość, gdyż ograniczały się do zabezpieczenia potrzeb dzieciom z nimi skoligaconym lub nie posiadały odpowiednich możliwości lokalowych. Zakłada się prowadzenie z tymi rodzinami dalszych rozmów w tym temacie. Należy podkreślić, że rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe dysponują częściej znacznie większą wiedzą z zakresu opieki i wychowania dzieci oraz kapitałem społecznym, które mają istotne znaczenie w radzeniu sobie z ewentualnymi problemami i mają mniejsze opory do korzystania ze specjalistycznej pomocy, aniżeli rodziny spokrewnione. Niemniej jednak rodziny spokrewnione nierzadko wykazują wyższą akceptację wobec pochodzenia dziecka oraz trudności jakie prezentuje niż pozostałe formy rodzin zastępczych. Nadto posiadają większą wiedzę na temat warunków w jakich dotychczas się dziecko wychowywało co może ułatwić wdrożenie adekwatnej do jego potrzeb pomocy.

Tabela 2. Liczba rodzin zastępczych zawodowych i umieszczonych w nich dzieci (narastająco w ciągu roku)

Lata	Liczba rodzin zawodowych	Liczba dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach
2016	4	8
2017	3	15
2018 *	3	10

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Tabela 3. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych i umieszczonych w nich dzieci (narastająco w ciągu roku)

Lata	Liczba rodzin niezawodowych	Liczba dzieci umieszczonych w niezawodowych rodzinach
2016	16	22
2017	14	19
2018 *	11	15

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Tabela 4. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych i umieszczonych w nich dzieci (narastająco w ciągu roku)

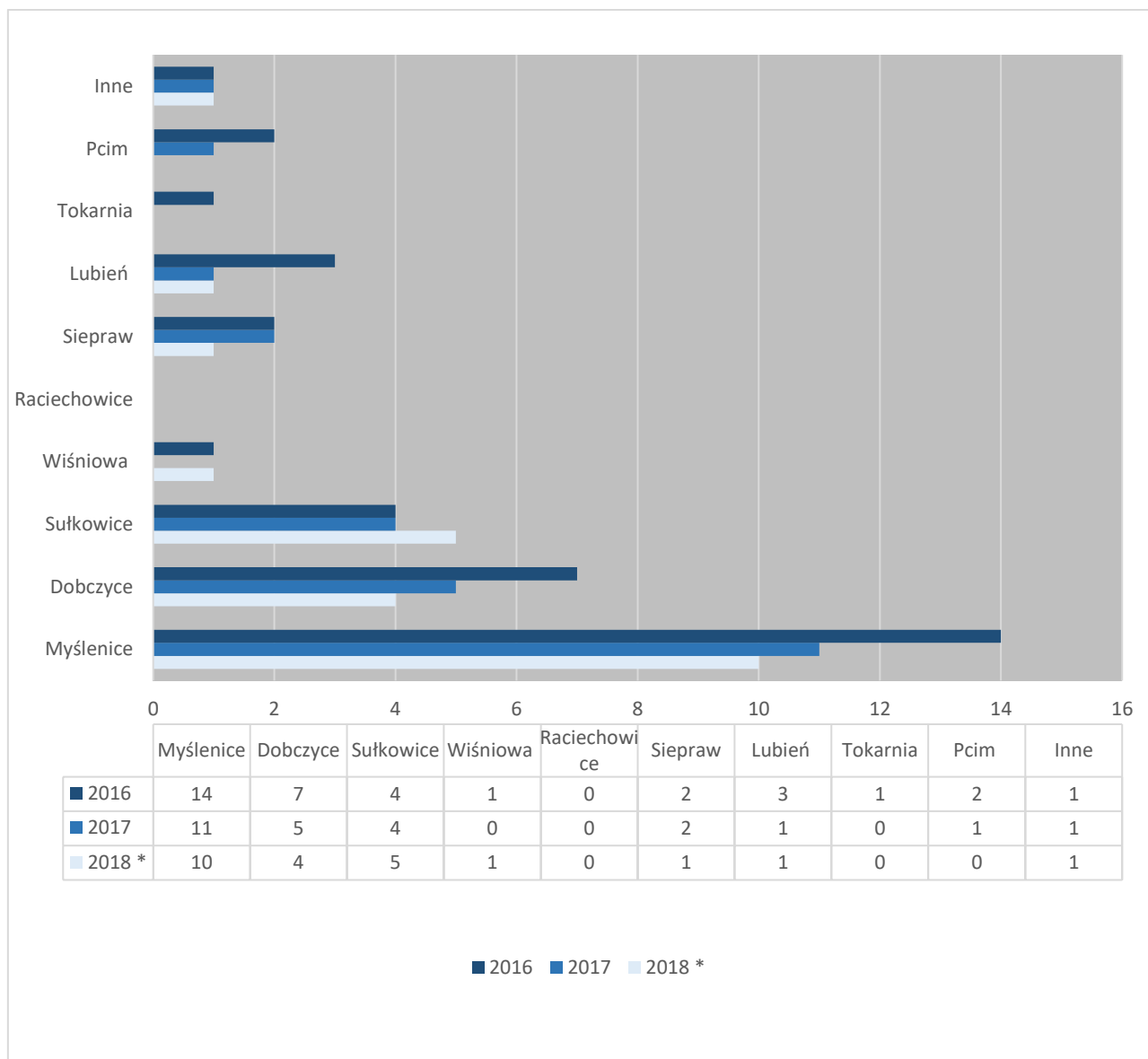
Lata	Liczba rodzin spokrewnionych	Liczba dzieci umieszczonych w spokrewnionych rodzinach
2016	15	26
2017	8	20
2018 *	9	20

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Utworzony w 1999 roku Powiat Myślenicki składa się z 9 gmin, z czego 3 to gminy miejskie: Myślenice, Dobczyce, Sułkowice oraz 6 gmin wiejskich: Pcim, Siepraw, Lubień, Tokarnia, Raciechowice, Wiśniowa. Najwięcej rodzin zastępczych funkcjonuje na terenie gminy Myślenice, zaś na terenie gminy Raciechowice od kilku lata nie funkcjonuje żadna rodzina zastępcza. W latach 2016-2018 najmniej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej pochodziło z gmin Tokarnia oraz Raciechowice. Najliczniejszą grupę natomiast stanowią dzieci z gminy Myślenice. Dane nie pozwalają jednoznacznie przeanalizować co jest wynikiem takiego stanu rzeczy. Chociaż nie bez znaczenia jest zapewne różna liczebność tych gmin oraz fakt czy dana gmina jest gminą miejsko-wiejską czy tylko wiejską.

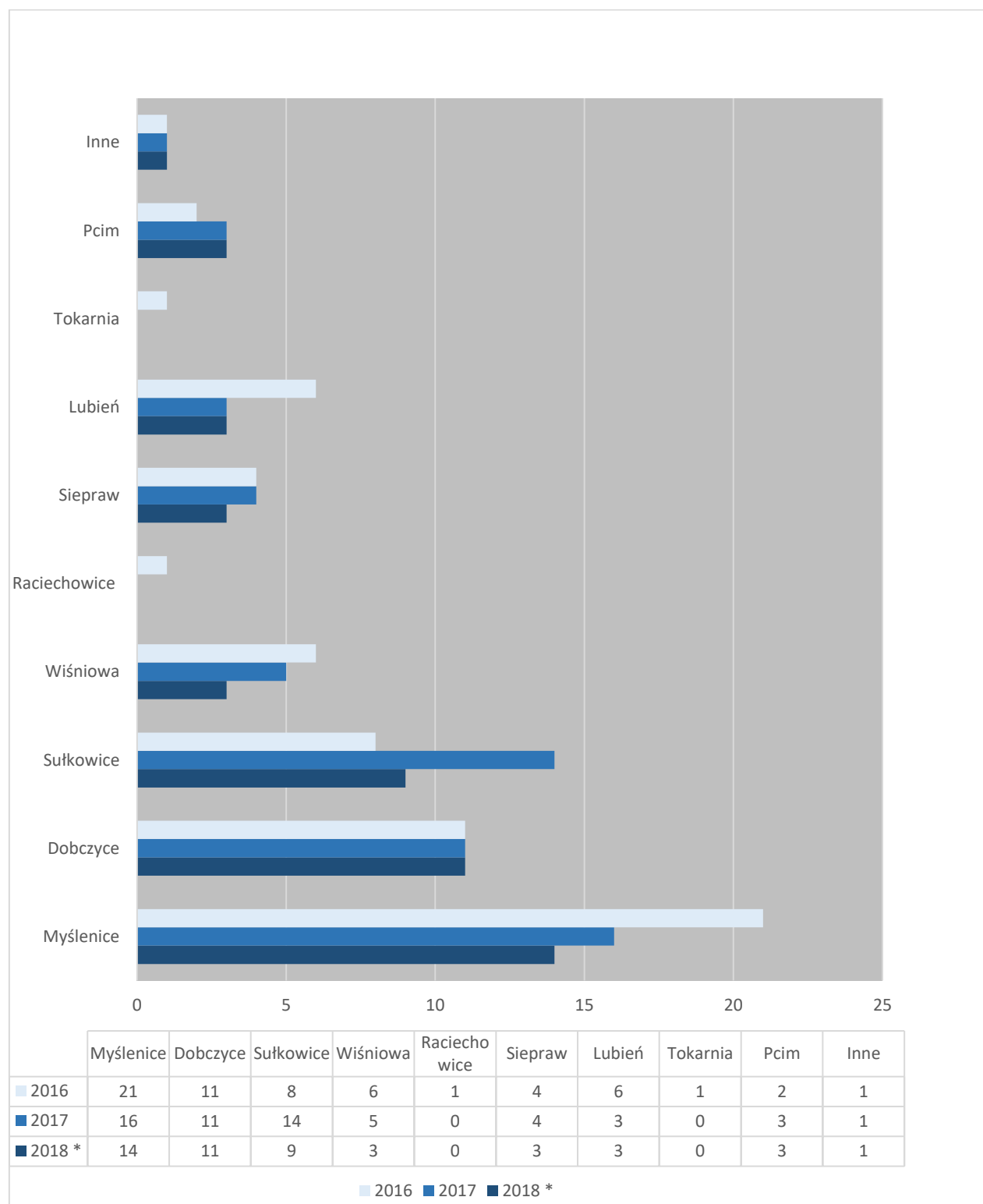
Wykres 3. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie poszczególnych gmin Powiatu (narastająco w ciągu roku)

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Wykres 4. Dzieci z poszczególnych gmin Powiatu Myślenickiego umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu i poza Powiatem w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku)

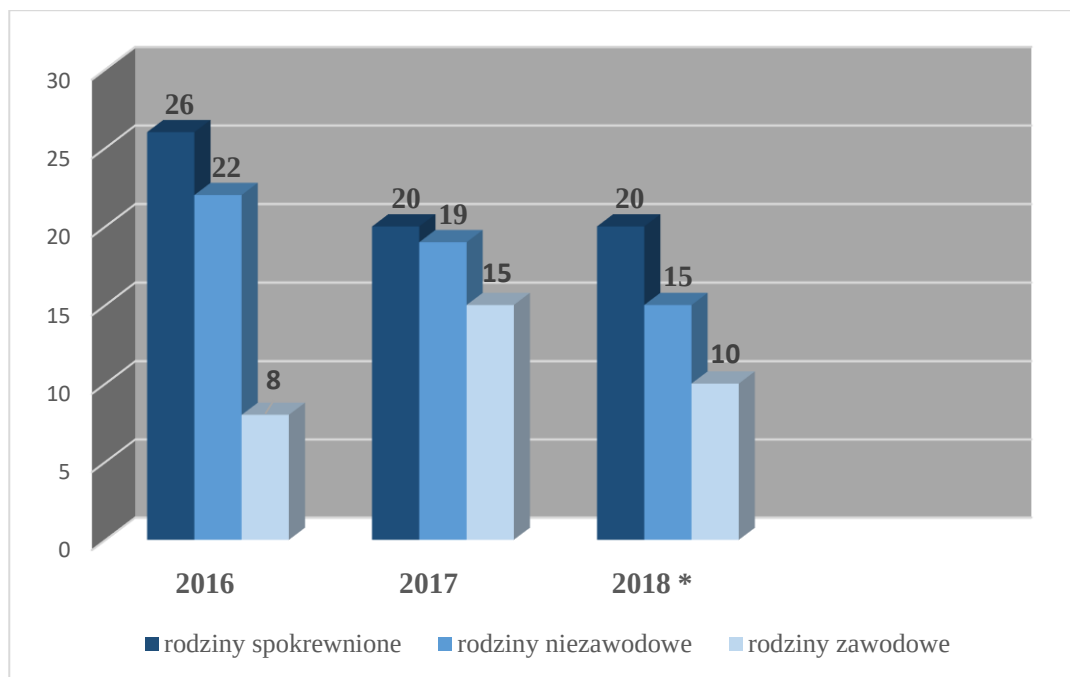

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Jak wynika z danych znajdujących się na poniższym wykresie w roku 2018 liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej zmniejszyła się o 9 w stosunku do roku 2017 i o 11 od 2016. Zmiany te wynikają głównie z usamodzielniania się wychowanków (na przestrzeni lat 2016-2018 dziewięć usamodzielnień) oraz powrotów dzieci pod opiekę rodziców biologicznych (troje dzieci wróciło pod opiekę rodzin biologicznych).

Wykres 5. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu myślenickiego (narastająco w ciągu roku)

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Aktualnie w rodzinnej pieczy zastępczej najwięcej jest dzieci w wieku 7-13 lat, następnie w wieku 14-17 lat. Oba okresy w życiu dziecka i rodziny mają istotne znaczenie. W przypadku młodszej grupy dzieci należy podkreślić, że jest to początek adolescencji. W okresie tym następują duże zmiany wewnętrzne, spowodowane przemianami biologicznymi oraz rosnącymi wymaganiami psychospołecznymi związanymi ze wzrostem zakresu samodzielności i umiejętności decydowania oraz zmianą hierarchii wartości. Warto zwrócić zatem szczególną uwagę na rodziny spokrewnione, które mają pod swoją opieką dziecko w w/w okresie. Rodziny spokrewnione tworzą bowiem w większości przypadków dziadkowe dzieci, których poziom kompetencji może okazać się niewystarczający do poradzenia sobie samodzielnie z problemami wychowawczymi swoich wnuków. Grupa dzieci w wieku od 14 lat wzwyż to grupa osób wchodzących w proces usamodzielniania, wymaga zatem również szczególnej uwagi. Zespół ds. pieczy zastępczej prowadzi rozmowy w przedmiocie usamodzielniania zarówno z wychowankiem jak i jego opiekunami przynajmniej dwa lata przed uzyskaniem pełnoletności przez nastolatka. Organizowane również były spotkanie szkoleniowe mające na celu wprowadzenie osoby w ten trudny etap życia oraz zaznajomienie z wytycznymi ustawy w zakresie procesu usamodzielniania. Cieszyły się one zainteresowaniem, dlatego zakłada się ich kontynuację. Liczną grupą pozostającą w zainteresowaniu organizatora

rodzinnej pieczy zastępczej stanowią także pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych, którzy pomimo osiągnięcia 18 r.ż. zdecydowali się na dalszy pobyt w dotychczasowej rodzinie zastępczej. Okres ten powinien służyć nabyciu przez nich odpowiednich umiejętności i wiedzy niezbędnej do wejścia w dorosłe życie i samodzielnego funkcjonowania. Właściwe przygotowanie wychowanków do samodzielnego, dorosłego życia powinno w przyszłości zapobiec ich społecznemu wykluczeniu.

Tabela 5. Liczba dzieci w poszczególnym wieku przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu (narastająco w ciągu roku)

Lata	0-11 miesięcy	1-3 lat	4-6 lat	7-13 lat	14-17 lat	18- 24 lata
2016	0	1	2	22	23	8
2017	1	2	2	21	18	10
2018 *	0	2	2	17	15	9

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zapewnia wsparcie wszystkim funkcjonującym rodzinom zastępczym na terenie Powiatu Myślenickiego. Współpraca opiera się m.in. na regularnym składaniu przez pracowników zespołu ds. pieczy zastępczej wizyt rodzinom w ich miejscu zamieszkania. Spotkania te są okazją do omawiania sytuacji przebywających w pieczy małoletnich oraz ustalania planu pomocy podopiecznym. W razie pojawienia się trudności opiekuńczo-wychowawczych z dziećmi, w ramach posiadanych zasobów, proponowana jest rodzinie specjalistyczna pomoc. Rodziny zastępcze, na ich wniosek, wspierają także koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Na jednego koordynatora przypada nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Koordynator to osoba, która współdziała z rodziną zastępczą i różnymi osobami, instytucjami (rodzina biologiczna, OPS, Sąd, poradnia, przychodnia zdrowia, szkoła itp.) oraz udziela pomocy rodzinie w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej. Zgodnie z przyjętą praktyką koordynator rodzinnej pieczy zastępczej ma pozostawać w stałym kontakcie osobistym i telefonicznym z rodziną zastępczą, mieć właściwe rozeznanie w potrzebach dzieci i rodziny oraz udzielać adekwatnego do ich potrzeb wsparcia. Na dzień 30.09.2018 r. opiekę nad 8 rodzinami zastępczymi w powiecie myślenickim sprawowało 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W stosunku do rodzin zastępczych nieobjętych opieką koordynatora powyższe zadania realizuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej. PCPR w ramach wsparcia osób pełniących funkcje rodzin zastępczych zapewniało im możliwość udziału w szkoleniach, spotkaniach grup wsparcia oraz indywidualnych spotkaniach z psychologiem. Formy te miały na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych oraz przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym w rodzinie. PCPR podkreśla zasługi funkcjonujących na terenie powiatu rodzin zastępczych m.in. poprzez wspólne obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego czy też organizację spotkania z okazji świąt Bożego Narodzenia.

Dla dzieci pozostających w pieczy zastępczej duże znaczenia mają kontakty z rodziną naturalną. Pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej starają się zatem podtrzymywać więzi rodzinne poprzez organizację spotkań rodziców biologicznych z dziećmi przebywającymi w rodzinach niezawodowych i zawodowych. W większości organizowane są one w siedzibie Centrum w przyjaznych warunkach. W spotkaniach tych rzadko uczestniczą osoby trzecie (nadzorujące przebieg

spotkania), gdyż pomieszczenie, w którym się odbywają jest monitorowane. Brak osób obcych pozwala na stworzenie atmosfery sprzyjającej nawiązywaniu lub odbudowywaniu więzi.

W celu zwiększenia szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego, w ciągu ostatnich lat, organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował z jednostkami pomocy społecznej i asystentami rodziny, każdorazowo zapraszając ich do udziału w posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka oraz współtworzenia planu pomocy dziecku. W ramach skoordynowania działań pomocowych dziecku i rodzinie organizowano także spotkania służące omówieniu aktualnych trudności i ustaleniu odpowiedniego dla nich wsparcia. Nadto proponowano asystentom możliwość uczestnictwa w kontaktach rodziców z dziećmi na terenie Centrum. Pozwala to asystentowi na zweryfikowanie posiadanych przez rodziców biologicznych kompetencji (którzy na co dzień nie sprawują osobistej opieki nad swoimi dziećmi), wskazywanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i ich wzmacnianie oraz eliminowanie tych niewłaściwych.

III. Limit rodzin zastępczych na lata 2019-2021

Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 3 – letni powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej zawiera m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Limit ten jest rozumiany, jako zapewnienie środków na realizację zawartych umów z rodzinami zastępczymi oraz utworzenie nowych rodzin i ich prowadzenie. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej, a także uwzględniając realne możliwości finansowe powiatu, zakłada się, że w roku 2019 stworzone zostaną warunki do powstania 1 rodziny zastępczej zawodowej, co daje w sumie z 3 obecnie funkcjonującymi rodzinami zastępczymi zawodowymi 4 rodziny. W następnych latach należy zwiększać liczbę rodzin zastępczych zawodowych o kolejne uzyskując w roku 2021 6 rodzin zawodowych. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2019 – 2021 uwzględniający aktualnie rozeznane potrzeby w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Lata	Rodziny zastępcze zawodowe utworzone w danym roku	Łączna liczba rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w danym roku
2019	1 rodzina zastępcza zawodowa	4 rodziny zastępcze zawodowe
2020	1 rodzina zastępcza zawodowa	5 rodzin zastępczych zawodowych
2021	1 rodzina zastępcza zawodowa	6 rodzin zastępczych zawodowych

IV. Charakterystyka i diagnoza instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Myślenickim

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie nacisk na ograniczenie roli placówek opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Dla dziecka, które jest pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w pierwszej kolejności poszukuje się rodziny zastępczej, a dopiero po wyczerpaniu takiej możliwości, dziecko trafia

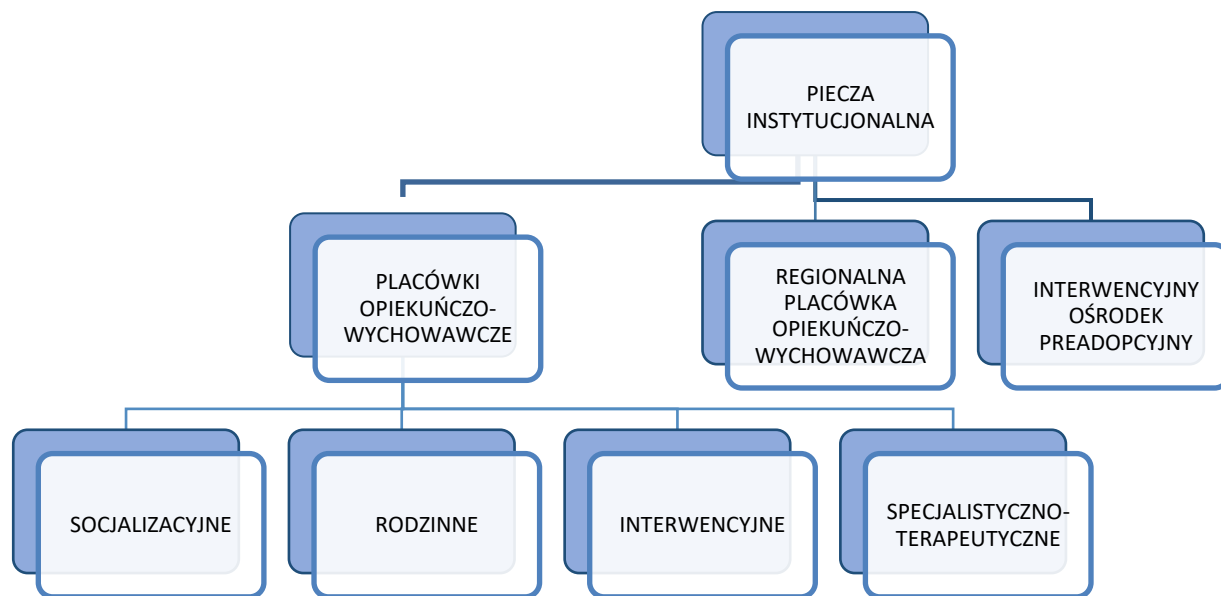
do pieczy instytucjonalnej. Niejednokrotnie za umieszczeniem dziecka w placówce przemawia fakt, iż ta forma opieki będzie gwarantować podjęcie odpowiednich działań wobec niego. Nie da się wykluczyć trudności związanych z ingerencją rodziny naturalnej w wychowanie, leczenie, terapię, edukację dzieci, którym to trudnościom rodzina zastępcza nie byłaby w stanie sprostać. Wybierając tą formę pieczy zastępczej należy także mieć na uwadze realizowanie kontaktów z dziećmi. Organizacja tych kontaktów w placówce jest prostsza niż w przypadku rodzinnych form pieczy zastępczej.

Pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z założeniami ustawy, ma charakter przejściowy, czyli do momentu powrotu dziecka do rodziny biologicznej, adopcji lub umieszczenia w rodzinnej pieczy. Jego długość zależy w dużej mierze od aktywności rodziców biologicznych dziecka, akceptacji przez nich działań zmierzających do zmiany dotychczasowego stylu życia, a także, wytrwałości w dążeniu do celu, jakim jest nabycie odpowiednich kompetencji umożliwiających pełnienie w sposób prawidłowy funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Niewielu rodzicom udaje się dokonać zmian, pokonać nałogi, odbudować właściwe relacje i odzyskać dziecko. Często rodzice przyzwyczajają się do braku odpowiedzialności za swoje dziecko, przerzucając ją na placówkę w której przebywa.

Instytucjonalną pieczę zastępczą zgodnie z art. 93 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tworzą:

1. placówki opiekuńczo – wychowawcze,
2. regionalne placówki opiekuńczo – wychowawcze,
3. interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Wykres 6. Podział form instytucjonalnych pieczy zastępczej

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych o charakterze rodzinnym, socjalizacyjnym, interwencyjnym lub specjalistyczno – terapeutycznym. Na terenie Powiatu funkcjonują dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze:

1. Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu socjalizacyjnego Caritas Archidiecezji Krakowskiej w Lubniu, 32-433 Lubień 1038,

2. Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu rodzinnego Caritas Archidiecezji Krakowskiej w Nowej Wsi, 32-410 Dobczyce, Nowa Wieś 4,

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego w Lubniu funkcjonuje na terenie powiatu myślenickiego od października 2011r. Pierwszym organem prowadzącym placówkę było Stowarzyszeniu SIEMACHA. Od sierpnia 2018r. prowadzenie placówki powierzono, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w trybie konkursowym Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Placówka przeznaczona jest dla 14 wychowanków powyżej 10 r.ż. Celem placówki jest zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych, religijnych, a także zapewnienie kształcenia w ramach realizacji metody „indywidualnych planów pracy z dzieckiem i rodziną”. Po dokonaniu dogłębnej analizy sytuacji dziecka i jego rodziny, sporządzony zostaje, a następnie realizowany indywidualny plan pracy z dzieckiem i rodziną zmierzający do osiągnięcia jednego z trzech celów: reintegracji dziecka z rodziną, znalezienia dla dziecka trwałego miejsca w środowisku rodziny zastępczej lub adopcyjnej, usamodzielnienia. Dzieci umieszczone w placówce mają umożliwiony bezpośredni i telefoniczny kontakt z rodzicami biologicznymi. Rodziny biologiczne mają możliwość brania również udziału w organizowanych na terenie placówki uroczystościach i świętach. Sukcesem kadry placówki, na przestrzeni trzech ostatnich lat, był powrót 3 podopiecznych do domów rodzinnych oraz przygotowanie 7 wychowanków do podjęcia procesu usamodzielnienia. Ilość dzieci w placówce w ostatnich trzech latach ilustruje tabela nr 6.

Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego na terenie Powiatu Myślenickiego w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku) oraz średnie miesięczne wydatki

Lata	Liczba dzieci		Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka
2016	16		3 422,55
2017	17		3 275,15
2018*	13		3 323,88

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Od października 2016r. na terenie Powiatu Myślenickiego w Nowej Wsi funkcjonuje również placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego prowadzona przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Prowadzenie tej placówki powierzono Caritas zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w trybie konkursowym. Tego typu placówka umożliwia przede wszystkim wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu. W tym samym czasie w placówce rodzinnej przebywać może nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. W grudniu 2016r. zostało umieszczone w w/w placówce pierwsze rodzeństwo, które tam nadal przebywa. W następnym roku do tejże placówki trafiło kolejnych trzech wychowanków, którzy dzięki intensywnym działaniom i współpracy z rodzinami naturalnymi, w krótkim czasie wrócili pod opiekę rodziców. W okresie wakacji bieżącego roku zaistniała konieczność krótkoterminowego pobytu dwojga rodzeństwa w związku z czasowym niesprawowaniem opieki nad nim przez rodzinę zastępczą zawodową. Ilość dzieci w placówce w ostatnich trzech latach ilustruje tabela nr 7.

Tabela 7. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego na terenie Powiatu Myślenickiego w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku) oraz średnie miesięczne wydatki

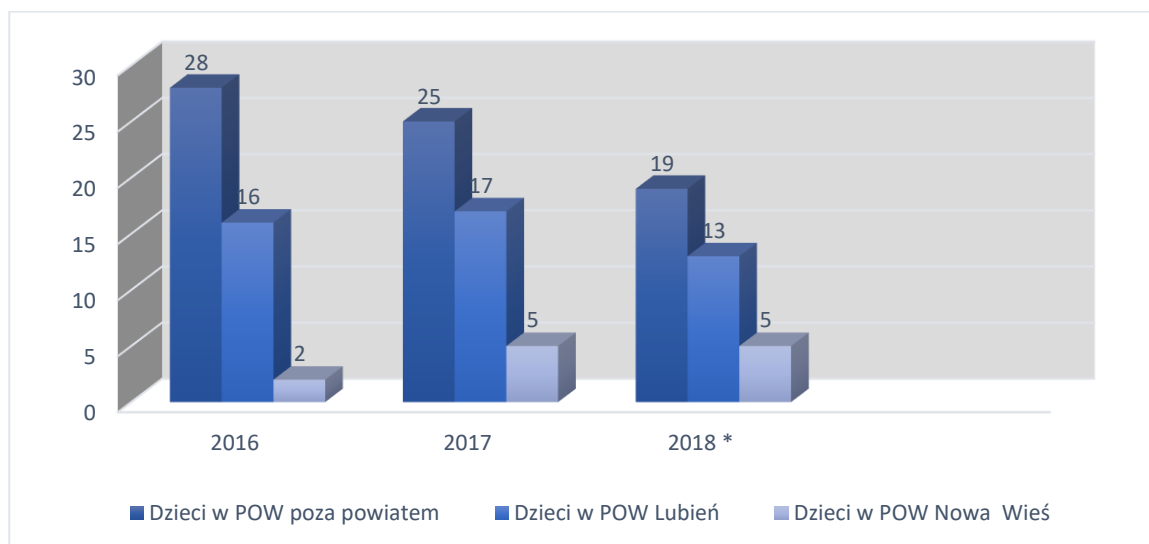
Lata	Liczba dzieci	Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka
2016	2	-
2017	5	2625,81
2018 *	5	4447,47

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Mimo posiadania dwóch placówek na terenie powiatu myślenickiego istnieje czasem konieczność umieszczania dzieci również w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza powiatem. Powodem takiego stanu rzeczy jest na ogół potrzeba objęcia małoletnich stałą specjalistyczną pomocą m.in. terapeutyczną, które świadczą wyspecjalizowane placówki. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie stara się jednak przestrzegać zasady, że najlepiej jest gdy dziecko umieszczone w placówce przebywa możliwie jak najbliżej domu rodzinnego, tak aby dziecko miało możliwość kontaktów osobistych i dało się podtrzymywać jego więzi z rodziną biologiczną. Pozwala to także na prowadzenie zintensyfikowanych działań z rodzicami dziecka ukierunkowanych na jego powrót do środowiska rodzinnego. Z przedstawionych poniżej danych (wykres nr 7) wynika, że liczba dzieci przebywających w placówkach poza powiatem, z roku na rok sukcesywnie maleje. Wynika to na ogół z faktu, iż obecnie mniej dzieci kieruje się do placówek poza terenem powiatu, nadto znaczna część osób długotrwale przebywających w tych placówkach podejmuje decyzje o ich opuszczeniu i rozpoczęciu proces usamodzielnienia.

Wykres 7. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Powiatem Myślenickim oraz POW Lubień i POW Nowa Wieś w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku)

*dane za pierwszy trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

V. Usamodzielnienie wychowanków

Usamodzielnienie to długotrwały proces, któremu podlegają dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a jego celem jest stopniowe przygotowanie wychowanków rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych do samodzielnego, dojrzałego życia i zintegrowanie ich ze środowiskiem lokalnym. Przygotowanie wychowanka do radzenia sobie w dorosłym życiu winno być nadrzędnym zadaniem zarówno placówek opiekuńczo –wychowawczych, jak i rodzin zastępczych. W związku z tym, należy podejmować w odpowiednim czasie szereg działań mających przygotować młodego człowieka do realiów dorosłego życia. W tym wypadku istotne jest rozpoznanie sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, społecznej i edukacyjnej podopiecznego, a także jego mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń, a następnie ukierunkowanie jego zamierzeń i planów, celem usamodzielnienia.

Zanim wychowanek formalnie rozpocznie proces usamodzielnienia koniecznym jest wskazanie przez niego, na rok przed osiągnięciem pełnoletności, kandydata do pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia. Opiekun usamodzielnienia ma za zadanie wspierać, motywować, ale nie narzucać i nie wyręczać wychowanka. W procesie usamodzielnienia pomaga podopiecznemu w znalezieniu możliwości zdobywania konkretnych umiejętności, koordynuje różne zadania. Wychowanek pieczy wspólnie z opiekunem usamodzielnienia opracowuje Indywidualny Program Usamodzielnienia. Przygotowując IPU osoba usamodzielniającą się uwzględnia w nim kolejność podejmowanych działań oraz terminy ich realizacji. Dokument ten jest podstawą przyznania świadczeń na usamodzielnienie od momentu podpisania go przez wychowanka, opiekuna usamodzielnienia oraz zatwierdzenia przez dyrektora Centrum. Opracowany dokument może być modyfikowany w trakcie całego procesu, w sytuacji gdy potrzeby wychowanka, ewentualnie jego sytuacja osobista, ulegają zmianie. W procesie usamodzielnienia podopiecznego uczestniczą także pracownicy PCPR, rodziny zastępcze, pracownicy placówek.

Wsparcie osób usamodzielnianych ma na celu:

1. życiowe usamodzielnienie oraz integrację ze środowiskiem osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze,
2. wzrost liczby osób usamodzielnianych osiągających cele zawarte w indywidualnych programach usamodzielnienia, dotyczące np. zdobycia wykształcenia i kwalifikacji zawodowych,
3. poprawę sytuacji mieszkaniowej osób usamodzielnianych,
4. podejmowanie działań na rzecz konstruktywnych zmian w życiu wychowanków.

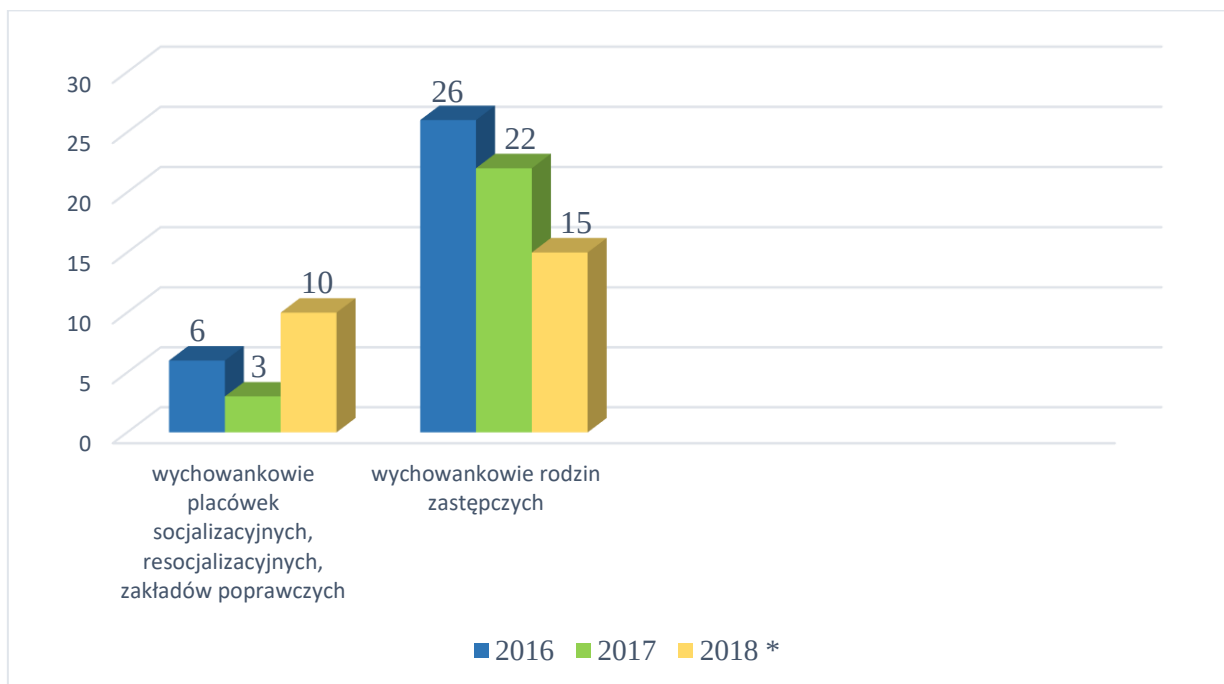
Dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obecnie przewiduje następujące formy pomocy:

1. pieniężną na kontynuowanie nauki,
2. pieniężną na usamodzielnienie,
3. rzeczową na zagospodarowanie,

4. pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia,
5. zapewnianie pomocy prawnej i psychologicznej.

Odbiorcami pomocy związanej z usamodzielnieniem są także osoby opuszczające zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich i młodzieżowe ośrodki wychowawcze, którym przysługują tożsame formy wsparcia finansowego na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Wykres 8. Usamodzielniający się wychowankowie pobierający pomoc na kontynuowanie nauki w okresie 2016-2018 (narastająco w ciągu roku)

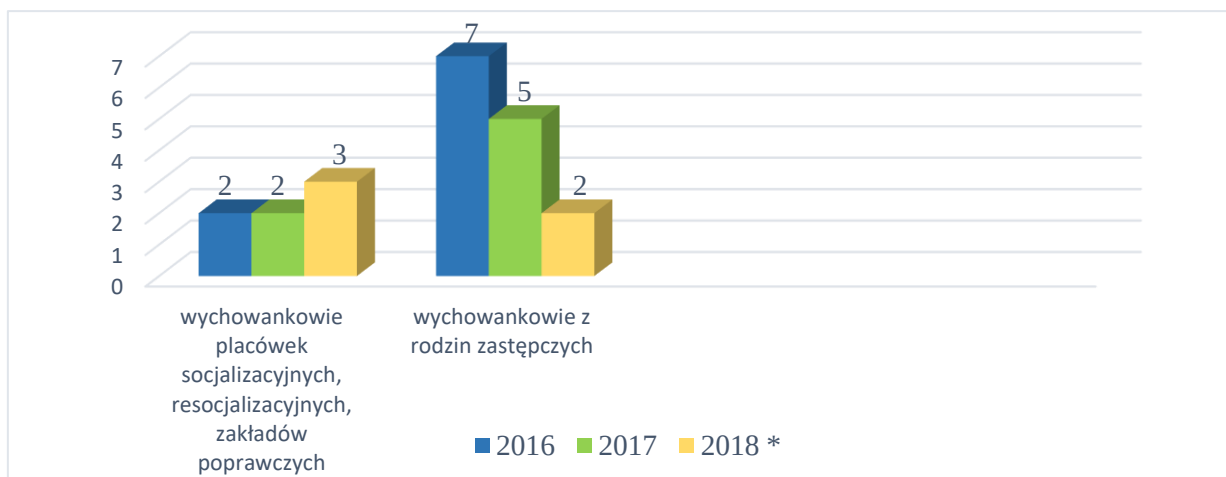

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Z analizy powyższego wykresu wynika, iż wychowanków placówki decydujących się na kontynuowanie nauki przybywa. W 2016 roku przedmiotowe świadczenie pobierało 6 osób, natomiast w 2018 r. liczba wychowanków pobierających to świadczenie wzrosła do 10. Może to świadczyć o tym, iż zwiększa się u nich świadomość konieczności zdobywania wykształcenia dającego szansę na uzyskanie zatrudnienia i wskazywać na efekty prowadzonej z nimi pracy wychowawczej. U podopiecznych, usamodzielnionych z rodzinnej pieczy zastępczej panuje tendencja spadkowa. 26 podopiecznych korzystało z tej formy wsparcia w 2016r. Rok później niewiele mniej, bo 22 osoby, natomiast do 30 września br. 15 wychowanków złożyło wnioski o przyznanie pomocy finansowej na kontynuowanie nauki. Spadek liczby korzystających wynika m.in. z faktu, że przepisy Ustawy o wspieraniu rodziny zapewniają pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej możliwość dłuższego pozostawania w niej po 18 roku życia, pod warunkiem kontynuowania nauki, co wpływa na odkładanie w czasie procesu usamodzielnienia. Częstym zjawiskiem wśród wychowanków rodzin zastępczych jest pozostawanie przez nich w pieczy zastępczej do czasu ukończenia nauki w szkole średniej (technika, licea) i tym samym wydłużenie wypłacanych świadczeń dla rodzin zastępczych „kosztem” pobieranych przez nich świadczeń na kontynuowanie nauki.

Wykres 9. Usamodzielniający się wychowankowie korzystający z pomocy na usamodzielnienie w okresie 2016 – 2018 (narastająco w ciągu roku)

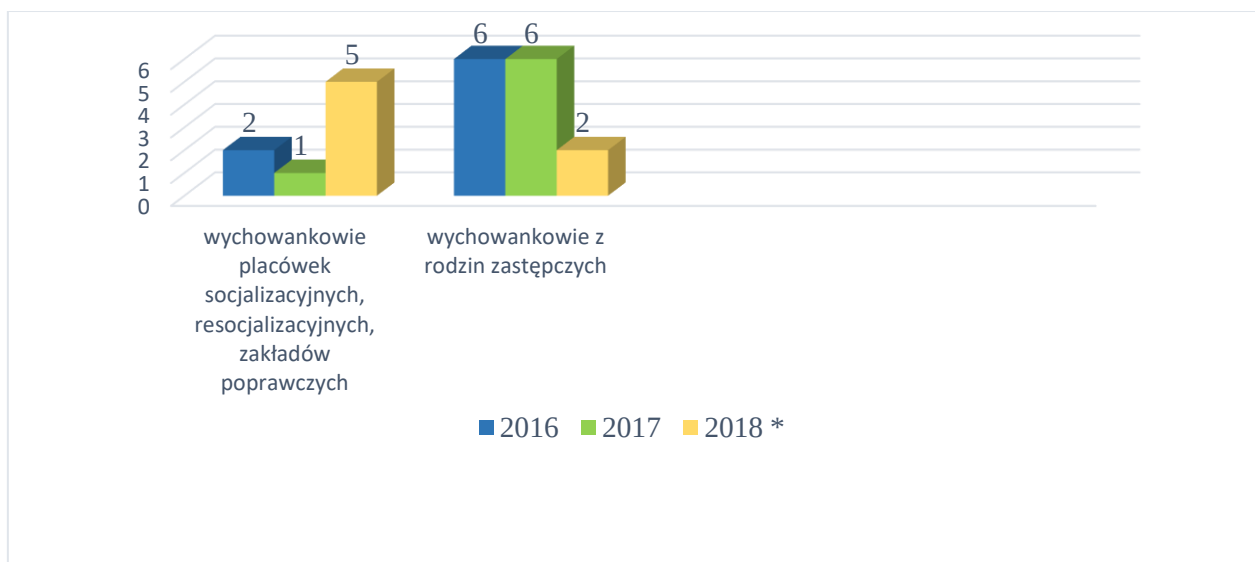

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Analizując wykres nr 9 można zauważyć, iż w latach 2016-2017 wychowankowie instytucjonalnej pieczy w odróżnieniu od wychowanków rodzin zastępczych rzadziej korzystali z pomocy finansowej na usamodzielnienie. Aktualnie ilość świadczeniobiorców pozostaje na podobnym poziomie. Dotychczas to wychowankowie placówek porzucali naukę, nie realizując programu usamodzielnienia, co powodowało, że albo nie wnioskowali o tę formę wsparcia albo po prostu jej nie otrzymywali.

Wykres 10. Usamodzielniający się wychowankowie którzy skorzystali z pomocy na zagospodarowanie w okresie 2016 – 2018 (narastająco w ciągu roku)

*dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Z opracowań własnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach wynika, iż wśród wychowanków placówek niewielka ich część korzysta z pomocy na zagospodarowanie. W 2016 roku były to 2 osoby. Jeden wychowanek skorzystał z możliwości pomocy pieniężnej w 2017r. W obecnym

roku 5 młodych ludzi pobrało świadczenie. Podopieczni usamodzielniający się z rodzin zastępczych w latach 2016-2017 w liczbie 6 uzyskali świadczenia. W obecnym roku dwie osoby otrzymały pomoc na zagospodarowanie.

Zaznaczyć należy, że przy ubieganiu się o pomoc na zagospodarowanie i usamodzielnienie obowiązuje kryterium dochodowe, powyżej którego, Starosta może przyznać pomoc tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Tabela 8. Finansowanie pomocy dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych, placówek socjalizacyjnych, resocjalizacyjnych, zakładów poprawczych (narastająco w ciągu roku)

Rodzaj pomocy	2016	2017	2018 *
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	157 485,94	109 744,01	80 144,57
Jednorazowa pomoc pieniężna na usamodzielnienie	45 198,00	28 698,00	27 705,00
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	14 999,00	11 758,94	10 712,95

* dane za pierwsze trzy kwartały roku

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach

Analizując tabelę nr 8 obserwuje się spadek wypłaty świadczeń dla osób usamodzielnionych. Ustawodawca określił roczny minimalny okres pobytu dziecka w pieczy zastępczej, który jest warunkiem ubiegania się o pomoc z tytułu usamodzielnienia. Zdarzają się osoby, które tego warunku nie spełniają. Znaczenie ma także odmowa młodych ludzi w zakresie przystąpienia przez nich do procesu usamodzielniania. Bardzo często osoby opuszczające pieczę zastępczą uważają, iż są stygmatyzowane i nadmiernie kontrolowane przez instytucje pomocowe, dlatego nie podejmują dalszej współpracy. Nie przystępują do procesu usamodzielnienia. Nie realizują go zgodnie z założonymi celami, co wiąże się z brakiem wypłaty świadczeń dla nich. Mimo to wychowawcy placówek, rodziny zastępcze jak i pracownicy PCPR nieustannie starają się motywować wychowanków do przystępowania do procesu usamodzielnienia i realizowania zamierzonych celów programu, które mogą mieć istotne znaczenia dla jakości ich dalszego życia. Aby uwolnić wychowanków z poczucia bycia osobą o niższym statusie społecznym, czynione są działania wspierające ich umiejętności społeczne i zawodowe, utrwalające ich autonomię i asertywność, aby wyposażać wychowanków wkraczających w dorosłe życie w bagaż pozytywnych umiejętności. Wychowankowie pieczy zastępczej najczęściej podają, iż nie mogą liczyć na pomoc ze strony rodziny biologicznej. Dlatego ważnym zadaniem PCPR, jak i gmin jest wspieranie młodych osób w zakresie usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Konieczne jest aktywizowanie do uczestnictwa w życiu społecznym, czy podejmowanie działań na rzecz konstruktywnych zmian w swoim życiu.

VI. Cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021

Cel Główny:

Głównym celem programu na lata 2019-2021 w Powiecie Myślenickim będzie promocja, wsparcie i wzmocnienie rodzinnej pieczy zastępczej, jak również pomoc pełnoletnim wychowankom w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem.

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
2. Rozwijanie kompetencji wychowawczych osób pełniących funkcję opiekunów zastępczych.
3. Podnoszenie jakości usług na rzecz pieczy zastępczej.
4. Inicjowanie działań zmierzających do najbardziej minimalnego okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
5. Wzmocnienie działań skierowanych na usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą, oraz inne formy opieki oraz ich integrację ze środowiskiem.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Myślenickim na lata 2019-2021

L.p.	Cel szczegółowy	Działania planowane do realizacji w okresie obowiązywania programu 2019-2021	Wskaźniki dotyczące realizacji działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację działania	Termin realizacji 2019-2021	Przewidywane efekty
1	Tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.	1. Lokalne akcje promujące rodzicielstwo zastępcze. 2. Coroczna organizacja spotkania z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz innych imprez okolicznościowych. 3. Publikacja w prasie i internecie artykułów przybliżających problematykę rodzicielstwa zastępczego. 4. Opracowanie nowych ulotek informacyjnych i ich upowszechnienie. 5. Prowadzenie naboru niezawodnych i zawodowych rodzin zastępczych, prowadzenie rozmów z dotychczas funkcjonującymi rodzinami zastępczymi w przedmiocie ich przekwalifikowania na zawodowe rodziny zastępcze. 6. Kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinny dom dziecka. 7. Kierowanie na szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze i ponoszenie kosztów tych szkoleń. 8. Współpraca z OPS, parafiami oraz instytucjami działającymi na rzecz rodzin – mająca na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.	Liczba ulotek, publikacji prasowych, internetowych. Liczba zorganizowanych imprez do udziału w których zachęcano rodziny zastępcze. Liczba osobistych rozmów z kandydatami (liczba wypełnionych kart pierwszego kontaktu). Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Liczba rodzin, które otrzymały zaświadczenie kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	PCPR	1. przynajmniej raz w roku 2. w każdym roku 3. w każdym roku 4. 2019 r. 5. na bieżąco w trakcie obowiązywania programu 6. na bieżąco (w zależności od posiadanych kandydatów) 7. na bieżąco (w zależności od zakwalifikowanych kandydatów) 8. przez cały okres obowiązywania programu	Wzrost liczby osób zainteresowanych tematyką rodzicielstwa zastępczego oraz wyrażających gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Nabycie przez kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej wiedzy dotyczącej prawidłowego wypełniania funkcji rodzica zastępczego, oraz rozwój świadomości rodzin i ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

2	Rozwijanie kompetencji wychowawczych osób pełniących funkcję opiekunów zastępczych	1. Organizowanie Grup Wsparcia dla rodzin zastępczych. 2. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych. 3. Dostęp osób sprawujących pieczę do usług specjalistycznego poradnictwa. 4. Zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. 5. Dokonywanie ocen rodzin zastępczych pod kątem posiadanych przez nich predyspozycji oraz jakości wykonywanej pracy. 6. Samokształcenie się rodzin zastępczych. 7. Diagnozowanie potrzeb rodzin zastępczych w zakresie pozyskiwania wolontariuszy. 8. Zapewnienie wsparcia ze strony rodzin pomocowych w pełnieniu czasowej opieki nad dziećmi. 9. Podejmowanie działań służących przekształceniu niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze.	Liczba przeprowadzonych szkoleń. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach. Liczba rodzin objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Liczba spotkań koordynatora z rodzinami zastępczymi. Liczba spotkań Grup Wsparcia. Liczba uczestników Grup Wsparcia. Liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa.	PCPR, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, OIKiP,	1. w zależności od potrzeb, ale nie rzadziej niż raz na dwa miesiące 2. do trzech szkoleń w każdym roku 3. na bieżąco zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami 4. wg. potrzeb zgłaszanych przez rodziny zastępcze 5. zgodnie z założonym harmonogramem ocen na dany rok 6. na bieżąco 7. raz w roku 8. wg. potrzeb zgłaszanych przez rodziny zastępcze 9. na bieżąco w zależności od sytuacji rodzin zastępczych	Zwiększenie się kompetencji rodzin zastępczych. Wzrost umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych. Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych zagrożonych wypaleniem zawodowym. Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych rezygnujących z pełnienia swoich funkcji. Zmniejszenie liczby dzieci przebywającymi w pieczy zastępczej zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami. Zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych.
---	--	---	--	---	--	--

3	Podnoszenie jakości usług na rzecz pieczy zastępczej	1. Podnoszenie wiedzy i umiejętności oraz wsparcie pracowników PCPR poprzez szkolenia, konferencje, superwizje, seminaria. 2. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz dziecka i rodziny we współpracy ze środowiskiem lokalnym, Sądem, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, organizacjami społecznymi realizując zadania dotyczące pieczy zastępczej	Liczba szkoleń. Liczba uczestników szkoleń. Liczba działań podejmowanych w partnerstwie na rzecz dziecka i rodziny.	PCPR	1. w każdym roku 2. na bieżąco w okresie obowiązywania programu	Podniesienie wiedzy i umiejętności wśród kadr współpracujących w obszarze pomocy rodzinie i dziecku. Wdrażanie dobrych rozwiązań, procedur w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.
4	Inicjowanie działań zmierzających do skrócenia okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej	1. Współpraca z kuratorami, pracownikami socjalnym OPS, asystentami na rzecz powrotu dziecka do środowiska naturalnego. 2. Podejmowanie działań na rzecz przywracania więzi rodzinnych, praca z rodzicami naturalnymi. 3. Wspomaganie działań interdyscyplinarnych na rzecz aktywizacji rodzin naturalnych w celu powrotu dziecka do rodziny. 4. Wspieranie rodziców biologicznych w podtrzymywaniu kontaktu z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej. 5. Współpraca z Sądem, Ośrodkiem Adopcyjnym. 6. Opracowywanie indywidualnych planów pomocy dziecka, które są skoordynowane z działaniami asystenta rodziny. 7. Pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej dziecka.	Liczba przygotowanych i realizowanych planów pomocy dziecku. Liczba sporządzonych ocen zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Liczba dzieci utrzymujących systematyczny kontakt z rodziną naturalną. Liczba dzieci, które powróciły do rodzin naturalnych. Liczba złożonych do Sądu wniosków dotyczących uregulowania sytuacji prawnej dzieci. Liczba zgłoszonych dzieci do adopcji.	PCPR OPS OA Sąd, kuratorzy, GKRPA Policja placówki oświatowe	1-5. na bieżąco w okresie obowiązywania programu 6-7. zgodnie z założeniami ustawy	Skrócenie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych bądź kierowanych do adopcji.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Myślenickim na lata 2019-2021

5	Wzmocnienie działań skierowanych do usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą, MOW, MOS, Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich oraz ich integrację ze środowiskiem.	1. Tworzenie programów usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych, placówek, czuwanie nad ich realizacją, modyfikacją i dostosowaniem do aktualnych potrzeb. 2. Przyznawanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie. 3. Zapewnienie wychowankom pomocy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. 4. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek (m.in. psycholog, pedagog, prawnik, pracownik socjalny). 5. Pomoc w poruszaniu na rynku pracy, organizowanie spotkań z doradcą zawodowym, pomoc w pisaniu CV, autoprezentacji. 6. Pomoc w uzyskaniu mieszkania z zasobów gminy dla wychowanków pieczy zastępczej, miejsca w internacie, akademiku lub wynajęciu pokoju.	Liczba realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia. Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym. Liczba osób objętych pracą socjalną. Liczba wychowanków którym udzielono świadczeń. Liczba sporządzonych opinii popierających starania wychowanka w kwestii mieszkania, pokoju, akademika, internatu. Liczba osób usamodzielnianych których sytuacja życiowa uległa poprawie w związku z udzielonym wsparciem.	PCPR, OPS-y, rodziny zastępcze, POW, MCK, PUP, OIKiP, Cetrum Psychoterapii, placówki oświatowe	1. na bieżąco w trakcie obowiązywania programu 2. zgodnie z potrzebami wskazanymi przez wychowanków 3. w zależności od zgłaszanych potrzeb 4. na bieżąco, w zależności od zgłaszanych potrzeb 5. raz w roku spotkanie szkoleniowe 6. zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami przez wychowanków	Wzrost liczby usamodzielnionych osiągający cele dotyczące zdobycia wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ujęte w IPU. Zwiększenie liczby usamodzielnionych wychowanków kontynuujących naukę. Poprawa sytuacji socjalno-bytowej wychowanków.
---	---	---	---	--	--	--

VIII. Źródła finansowania

Źródłami finansowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021 będą środki finansowe pochodzące:

- z budżetu Powiatu Myślenickiego,
- ze środków otrzymanych z budżetu MPiPR,
- ze środków samorządów gminnych,
- ze środków uzyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- z dotacji celowych.

IX. Adresaci programu

Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin, w szczególności:

- 1) dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- 2) rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka,
- 3) rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej,
- 4) usamodzielnianych wychowanków oraz opiekunów usamodzielnienia,
- 5) kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych lub rodzinnych domów dziecka,
- 6) kierownictwa i kadry placówek opiekuńczo - wychowawczych.

X. Realizatorzy i partnerzy programu

Głównym realizatorem programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach, które zostało wyznaczone na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Myślenickim.

Dla osiągnięcia zamierzonego celu programu oraz realizacji zaplanowanych kierunków działań Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracować będzie z:

1. Administracją samorządową;
2. Ośrodkami Pomocy Społecznej;
3. Powiatowym Urzędem Pracy;
4. Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi;
5. Placówkami Oświatowymi;
6. Samorządem Województwa, Urzędem Wojewódzkim – Wydział Polityki Społecznej, Urzędem Marszałkowskim, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej (ROPS),

7. Sądami Rejonowymi
8. Zespołem Rodzinnych Kuratorów Sądowych – kuratorami zawodowymi i społecznymi
9. Zakładami Opieki Zdrowotnej
10. Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach
11. Lokalnymi mediami
12. Komendą Powiatową Policji w Myślenicach
13. Strażą Miejską,
14. Dzieci Które Kochacie Fundacja ARCHON+
15. Młodzieżowym Centrum Kariery z siedzibą w Myślenicach
16. Caritas Archidiecezji Krakowskiej
17. Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą typu rodzinną Caritas Archidiecezji Krakowskiej w Nowej Wsi
18. Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą typu socjalizacyjnego Caritas Archidiecezji Krakowskiej w Lubniu

X. Ewaluacja i monitoring programu

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021 będzie realizowany na terenie Powiatu Myślenickiego w 9 gminach. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach programu będą wdrażane w formie ciągłej. Za realizację odpowiedzialne będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach. Program ma charakter otwarty i w zależności od pojawiających się potrzeb oraz możliwości finansowych w zakresie pieczy zastępczej może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, rozeznanych potrzeb oraz wymogów prawnych. Monitoring programu odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w programie. Informacje te będą przedkładane w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

XI. Spis tabel, wykresów

Tabela 1. Dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku)	6
Tabela 2. Liczba rodzin zastępczych zawodowych i umieszczonych w nich dzieci (narastająco w ciągu roku)	7
Tabela 3. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych i umieszczonych w nich dzieci (narastająco w ciągu roku).....	8
Tabela 4. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych i umieszczonych w nich dzieci (narastająco w ciągu roku).....	8
Tabela 5. Liczba dzieci w poszczególnym wieku przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu (narastająco w ciągu roku).....	12
Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego na terenie Powiatu Myślenickiego w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku) oraz średnie miesięczne wydatki	15
Tabela 7. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego na terenie Powiatu Myślenickiego w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku) oraz średnie miesięczne wydatki	16
Tabela 8. Finansowanie pomocy dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych, placówek socjalizacyjnych, resocjalizacyjnych, zakładów poprawczych (narastająco w ciągu roku)	20
Wykres 1. Graficzny podział form rodzinnej pieczy zastępczej	5
Wykres 2. Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu myślenickiego (narastająco w ciągu roku) ..	6
Wykres 3. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie poszczególnych gmin Powiatu (narastająco w ciągu roku).....	9
Wykres 4. Dzieci z poszczególnych gmin Powiatu Myślenickiego umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu i poza Powiatem w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku)..	10
Wykres 5. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu myślenickiego (narastająco w ciągu roku).....	11
Wykres 6. Graficzny podział form instytucjonalnych pieczy zastępczej	14
Wykres 7. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Powiatem Myślenickim oraz POW Lubień i POW Nowa Wieś w latach 2016-2018 (narastająco w ciągu roku)	16
Wykres 8. Usamodzielniający się wychowankowie pobierający pomoc na kontynuowanie nauki w okresie 2016-2018 (narastająco w ciągu roku).....	18
Wykres 9. Usamodzielniający się wychowankowie korzystający z pomocy na usamodzielnienie w okresie 2016 – 2018 (narastająco w ciągu roku)	19
Wykres 10. Usamodzielniający się wychowankowie którzy skorzystali z pomocy na zagospodarowanie w okresie 2016 – 2018 (narastająco w ciągu roku)	19